

Spansk gränspolis bryter

Text: Emma Sofia Dedorson

Uppe på berget Santa Catalina på Ceutas nordspets ligger en katolsk kyrkogård. Bland alla nischer med döda personers personuppgifter ingraverade finns fem helt anonyma gravar; nummer 153 till 158. Här vilar människor som flöt i land på den ceutiska stranden El Tarajal den 6 februari. De begravdes oidentifierade några dagar efter sin död.

Dödsorsaken var enligt obduktionsprotokollen i samtliga fall "drunkning".

Den 6 februari i år drunknade 15 personer vid gränsen till den spanska enklaven Ceuta i Marocko. Två av dem var minderåriga. Det uppdagades att gränspolis hade skjutit gummikulor och tårgas mot de simmande. Dessutom direktavvisades en grupp överlevare kollektivt – en så kallad "pushback" som strider mot asylrätten. EU riktade då stark kritik mot Spanien men brotten vid gränsen fortsätter.

En månad senare träffar Amnesty Press Yalou Diallo, Ib Loppet och Aboubakar – alla runt 20 år och från Guinea, på en strand en kilometer ifrån El Tarajal. Yalou Diallo och Ib Loppet tog sig över gränsen tre månader tidigare men Aboubakar har bara varit i Spanien i cirka tre veckor. Han var med den 6 februari.

– Spansk polis sköt både kulor och tårgas. Folk fick panik, flythjälpen gick sönder och alla kunde inte simma. Det var därför de dog, säger Aboubakar.

– I vanliga fall är marockansk polis värst. Jag har försökt ta mig över gränsen fyra gånger tidigare och då har de slagit oss och kantrat båten, berättar Yalou Diallo.

FOTO: RÓDA KORSET, CEUTA

Bildäck som räddade livet på simmande 6 februari.

mot människorätten

På videoupptagningar kan man se hur en gränspolis den 6 februari skjuter från denna plats mot simmande.

➤ Enligt människorättsorganisationen Human Rights Watch, HRW, har marockansk polis gång på gång gjort sig skyldig till brott mot de mänskliga rättigheterna mot just flyktingar och migranter från Afrika söder om Sahara. HRW rapporterar bland annat om misshandel, brutal avhysning från läger i gränsområden och dödsskjutningar.

EU:s kommissionär för inrikesfrågor, svenska Cecilia Malmström, twittrade veckan efter tragedin att hon "var väldigt oroad över spanska myndigheters användande av gummikulor för att stoppa migranter i Ceuta".

Spanien förbjöd då användande av just gummikulor men medgav inget ansvar för de femtons död.

– Våra gränsstyrkor agerade enbart i skingrande syfte, sade inrikesminister Jorge Fernández Díaz.

Han representerar högerpartiet Partido Popular som har absolut majoritet i det spanska parlamentet. De har blockerat oppositionens krav på en oberoende utredning i fallet.

Gränspolisen Guardia Civil vägrar

tala med Amnesty Press. De hänvisar till de presskonferenser där de stegvis medgett att bland annat gummikulor användes men i övrigt avvisar de ansvar för händelsen.

Cecilia Malmström sade i Sveriges Radio den 26 februari att om det visade sig att Spanien brutit mot lagen skulle landet kunna ställas inför EU-domstol. Så har ej skett. Ord står mot ord och kropparna är begravda.

– Alla överlevare vittnar om att spansk polis orsakade dödsfallen, säger Helena Maleno vid den oberoende organisationen *Caminando Fronteras* som arbetar med att hjälpa migranter på den marockanska sidan.

Helena Maleno har sett två av kropparna som flöt i land på marockansk mark och säger att en av dem hade spräckt läpp och tecken på våld mot hjässan.

Caminando Fronteras och ett 20-tal andra oberoende organisationer presenterade i mars en rapport till EU där de anklagade Spanien för dödsfallen. Senare presenterade samma organi-

»Folk fick panik, flythjälpen gick sönder och alla kunde inte simma. Det var därför de dog.«

sationer ännu en rapport angående de kollektiva avvísningarna – pushbacks – som har filmats gång på gång och har publicerats i spanska medier.

Det är den 3 mars 2014. Efter nyheten om att spansk polis inte längre får använda gummikulor går ryktet i Ceuta om en mobilisering bland migranterna på andra sidan gränsen.

– Det är ingen idé att åka upp i bergen i dag, alla afrikaner har dragit sig tillbaka till städerna, säger den spanska journalisten Julián Fernández

I vanliga fall bor de i tillfälliga läger i skogarna runt gränsen dit Julián Fernández lovat ta Amnesty Press.

Mamadou Sylla.

Här finns oidentifierade personers gravar i Ceuta.

FOTO: EMMA SOFIA DEORSON

Taggtråden runt Ceuta.

FOTO: EMMA SOFIA DEORSON

– Aldrig tidigare har alla dragit sig tillbaka samtidigt på det här viset, säger han.

Klockan åtta på morgonen den 4 mars ljuder sirener över Ceutahalvön. Ett massivt polispådrag på båda sidor av gränsen hindrar migranter vid gränsen. Larmet ljuder i ca 20 minuter.

40 minuter senare är det lugnt igen. Man har precis öppnat den lagliga gränstrafiken.

– Det var 1 500 personer som stormade stängslen i separata grupper, säger fotografen Fernando Marcos på plats vid gränsen. Ingen tog sig över, ingen dog.

Marockansk polis stoppade stormningsförsöket. Exakt hur är höljt i dunkel. Denna gång lyckades dock inte migranterna ens ta sig fram till stängslet eller vattnet det leder ut till.

Germinal Castillo från Röda Korset i Ceuta är utmattad efter att ha varit på plats hela natten:

– Vår instans har jour 24 timmar om dygnet. Så fort någon försöker korsa gränsen olagligt kallar polisen in oss och sjöräddningen. I natt stod vi

beredda redan klockan fyra då ett första försök gjordes.

Röda Korset kan inte uttrycka åsikter om myndigheternas agerande.

– Vår funktion är att ta hand om människor som behöver hjälp, förklarar Germinal Castillo.

Den 6 februari kallades varken Röda Korset eller Sjärräddningen in, trots gängse rutiner.

– De sade att migranterna inte var i spanska vatten, säger Castillo.

I regel kallas de in i förväg om det finns risk att någon tar sig över gränsen – inte först när det är ett faktum.

Den 13 mars beviljade EU Spanien 195 miljoner euro till gränskontrollen. Bara 20 procent av de pengarna är öronmärkta för "integration".

Den 6 april skrev den spanska tidningen El País att "Marocko kräver mer pengar till de direktavvisade migranterna". Spansk och marockansk gränspolis har en överenskommelse om hur arbetet kring detta brottsliga förfarande ska se ut.

Pushbacks är olagliga enligt såväl

»Pushbacks är olagliga enligt såväl fransk som gemensam EU-rätt.«

spansk som gemensam EU-rätt. Att söka asyl är en mänsklig rättighet som på detta vis förvägras dessa personer.

Den 29 april presenterade Amnesty International en rapport angående pushbacks i Grekland. Organisationen uppmanade EU att inleda rättsliga åtgärder eftersom Grekland bryter mot internationella åtaganden.

Spaniens inrikesminister Jorge Fernández Díaz sade rätt ut vid en presskonferens att han arbetar för att reglera pushbacks – det väckte ingen skandal.

Han hävdade också att flyktingarna som riskerar sina liv för att ta sig till Spanien gör det av enbart "ekonomiska skäl". Beviset för detta ska vara att endast ett litet antal söker politisk asyl.

Mamadou Sylla, 22 åring från Guinea, säger att han har flytt krig och att han har sett sin pappa dödas:

– Jag har varken familj eller pengar. Jag söker ett liv. ■

Fotnot: Aboubakar som var med den 6 februari vill inte framträda med efternamn av rädsla för problem med spanska myndigheter.

Fakta/ Ceuta och Melilla

Det finns två spanska enklaver i norra Marocko: Ceuta och Melilla. Bägge har hört till Spanien i cirka 500 år. Vid båda enklavernas gränser försöker migranter kontinuerligt ta sig över olagligt. De kommer främst från Afrika söder om Sahara men även från Syrien.

Spanska och marockanska myndigheter talar om mellan 30 000 och 80 000 migranter i gränsområdena runt Ceuta och Melilla. Andra källor – som de oberoende organisationerna Läkare utan Gränser och Caminando Fronteras – talar om mellan 5 000 och 10 000 personer.

Spanien utökar nu "gränsskyddet". Det ska bland annat byggas "högre och bättre" taggtrådsförsedda stängsel och vaktorn med värmekameror, helikoptrar, samt vattenkanoner ska kunna användas.

Ibrahim Keita, Ousman Kenzo, Oumar Ben Sanda, Yves Martin Bilong, Daouda Dakole, alla mellan 20 och 26 år, samt Armand Debordo Bakayoko, 16 år, identifierades bland dem som dog den 6 februari. Bland de icke-identifierade fanns en pojke på cirka 15 år.